

Utan yttrandefrihet – ingen demokrati

Sveriges grundlagsfästa yttrandefrihet innebär att alla, var och en, utan rädsla för repressalier ska kunna framföra sina åsikter och värderingar.

Rätten att lämna uppgifter till medierna för att allmänheten ska få kännedom om missförhållanden och maktmissbruk är central för att upprätthålla demokratin.

Journalistförbundet har sex förslag för att stärka yttrandefriheten.

Källskyddet måste stärkas

Polisen och andra myndigheter har på senare år fått allt större tillgång till digitala uppgifter i syfte att bekämpa brott. Regler om signalspaning (FRA-lagstiftningen), datalagring och hemlig dataavläsning har vidgats vilket lett till en ökad övervakning. Detta utgör ett hot mot källskyddet och allmänhetens rätt att anonymt kontakta journalister. Det behövs större vaksamhet och försvar för källskyddet, inte minst i den digitala världen där uppgifter lätt kan spåras.

Efterforskningsförbudet och repressalieförbudet ska omfatta alla anställda

Inom den offentliga sektorn är de anställda skyddade mot myndigheters försök att spåra mediernas källor. Inom den privata sektorn, förutom inom vård, skola och omsorg som till stor del finansieras med offentliga medel, har arbetsgivaren rätt att försöka ta reda på vem som har lämnat uppgifter till en journalist. Vi vill ge alla anställda, som vill påtala fel och missförhållanden, ett lagligt skydd mot efterforskning och repressalier.

Förstärk kunskapen om offentlighetsprincipen

På många myndigheter saknas grundläggande kunskaper om rätten att få del av allmänna handlingar. Staten, regionerna och kommunerna måste ta ett större ansvar för att offentligt anställda har kunskap om rätten till insyn.

Hänvisningen till GDPR i offentlighets- och sekretesslagen ska tas bort

När en handling med personuppgifter begärs utlämnad kan myndigheten i vissa fall efterfråga vad sökanden ska använda uppgifterna till. Syftet är att förebygga så att uppgifterna inte används i strid mot GDPR. Vi anser att det i dessa fall räcker med en sedvanlig sekretessavvägning om uppgifterna ska lämnas ut eller inte.

Journalistik är inte terrorism

Vi ser hur kollegor runt om i världen anklagas och döms för terroristbrott enbart för att de utför sitt arbete som journalister. Sverige har på kort tid skärpt lagstiftningen mot terrorism. Journalistförbundet har påpekat att journalister riskerar att omfattas av bestämmelserna och att detta kan påverka svenska journalisters möjligheter att granska och avslöja terroristorganisationer. Det är viktigt att vi i Sverige är tydliga med att journalistik inte är terrorism, annars riskerar vi att legitimera andra länder som dömer våra kollegor för terroristbrott.

Rätt till digitala handlingar

Journalisters och allmänhetens rätt att få del av allmänna och offentliga handlingar i digital form är starkt begränsad. I dag kan en myndighet vägra att lämna ut handlingar digitalt utan någon egentlig motivering. En översyn bör göras med målet att allmänna handlingar som huvudregel ska lämnas ut i digital form. Detta för att åstadkomma en verklig insyn i en allt mer digitaliserad förvaltning.